

DINO BUZZATI
YEDİ ULAK

Türkçeleştiren: Özge Parlak Temel

DeLi

Dino Buzzati

İtalyan yazar, ressam, şair, gazeteci Dino Buzzati Venedikli bir ailenin ikinci çocuğu olarak Belluno’da doğdu. Varlıklı bir ailede yetişti. Daha sonra Milano’ya taşındı ve eğitimine burada devam etti. Milano Üniversitesi’nde hukuk okuduktan sonra *Corriere della Sera* gazetesinde çalışmaya başladı, hayatının sonuna dek burada görev yaptı. Çok yönlü bir insan olan Buzzati birçok edebiyat metni kaleme aldı ve eserleri pek çok farklı dile çevrildi. En önemli yapıtı sayılan *Tatar Çölü*’yle (1940) dünya edebiyatında önemli bir yer edindi. Roman, *Le Monde*’un “Yüzyılın Yüz Romanı” listesine girdi. *Dağların Adamı Bärnabo*, *Yaşlı Ormanın Gizemi*, *Tatar Çölü* ve *Bir Aşk* adlı romanları filme uyarlandı. 1958 yılında, toplu öykülerinin yer aldığı kitapla, İtalya’nın en önemli edebiyat ödülü Strega’yı; 1970 yılında ise Ay’a ilk ayak basan insan hakkında kaleme aldığı makalesiyle Mario Massai Gazetecilik Ödülü’nü aldı. Ressam kişiliğiyle de öne çıkan Buzzati çeşitli sergiler düzenleyip illüstrasyonlar yaptı.

Özge Parlak Temel

1981 yılında Ankara’da doğdu. Ankara Üniversitesi İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nı birincilikle bitirdi. Siena ve Perugia Yabancılar Üniversitesi ile Milano Katolik Üniversitesi’nde İtalyan Dili ve Kültürü üzerine eğitim gördü. Yüksek lisans ve doktora eğitimini Ankara Üniversitesi İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda tamamladı. Dante Alighieri’nin *İlahi Komedya*’sı ile Giuseppe Tomasi di Lampedusa’nın *Leopar*’ı üzerine makaleler yayımladı. Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi’nde başladığı çalışma hayatına, 2005 yılından bu yana Hacettepe Üniversitesi’nde devam etmektedir.

YEDİ ULAK

© 2016, Tudem Yayın Grubu

1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1984, Dino Buzzati Estate

İlk baskı 1984 yılında, İtalya'da *I Sette Messaggeri* adı ile Mondadori Libri tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları The Italian Literary Agency ile anlaşmalı olarak Anatolia Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Questo libro è stato tradotto grazie ad un contributo per la traduzione assegnato dal Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale Italiano.

Bu kitap, İtalya Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı tarafından tahsis edilen tercüme katkısı sayesinde basılmıştır.

YAZAR: Dino Buzzati

TÜRKÇELEŞTİREN: Özge Parlak Temel

EDİTÖR: Şirin Etik

DÜZELTİ: Mehmet Barış Albayrak

KAPAK GÖRSELİ: Dino Buzzati

KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara

Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Kasım 2017 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-05-2

Yayınevi sertifika no: 11945

Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

DINO BUZZATI
YEDİ ULAK

Türkçeleştiren: Özge Parlak Temel

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Yedi Ulak	21
Büyük Kervana Baskın	27
Yedi Kat	46
Güneyin Gölgesi	66
Yine de Kapiyı Çalıyorlar	74
Askeri Zarafet	91
Nehirde Fırtına	99
Havaya Giren Adam	103
Tebliğat	113
Cèvere	132
Pelerin	138
Ejderhanın Öldürülmesi	145
C ile Başlayan Bir Şey	165
Gece Sancısı	177
Acı Yalan	192
Gece Bastırdığında	203
Yaşlı Yabandomuzu	216
Ölümcül Günah	222
Her Gece	271
Kronoloji	276
Kaynakça	300

ÖNSÖZ

Buzzati'nin Yazını Üzerine

Dino Buzzati'yi romantik bir çerçeveye yerleştirmemek gerekir; çünkü “dâhilik ve delilik” onda başka formlarda yer bulmuştur. Buzzati'nin hayal dünyası ne kadar canlı ve verimliyse, hayatı da, en azından dış görünüşü itibariyle, bir o kadar uyumlu ve istikrarlıdır. 16 Ekim 1906'da, Belluno'da dünyaya gelen Buzzati, köklü ahlaki ve sosyal geleneklerin hâkim olduğu bir çevrede yetişir. Milano'daki klasik lise eğitiminin ardından, hukukçu babasını memnun etmek için üniversitede hukuk eğitimi alır ve buradan mezun olur. 1928'de *Corriere della Sera*'da çalışmaya başlar ve 28 Ocak 1972'deki ölümüne dek, bu yayıncı kuruluşu hiç terk etmez. Bu yüzden, Milano onun daimi ikametgâhı haline gelir. Savaş muhabiri olarak Matapan Burnu ve 2. Sirte Muharebeleri'ne katılır. Edebi kariyerine ise 1933'te *Dağların Adamı Bärnabo*¹ ile başlar; ikinci romanı *Yaşlı Ormanın Gizemi*'ni² ise 1935'te kaleme alır. Edebi alandaki en büyük başarısını 1940'ta, üçüncü kitabı *Tatar Çölü*'yle³

---

1 *Dağların Adamı Bärnabo*, Çev. Elçin Kumru, Timaş Yayınları, 2010.

2 *Yaşlı Ormanın Gizemi*, Çev. Yelda Gürlek, Timaş Yayınları, 2014.

3 *Tatar Çölü*, Çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İletişim Yayınları, 2015.

yakalar. Yazarın en ünlü romanı olan bu eser eleştirmenlerin beğenisini kazanır ve birçok dile çevrilir.

Kaleme aldığı tüm metinler –hikâyeler, günlükler, romanlar, komediler, şiirler ve opera librettolarından oluşan derlemeler– Buzzati’nin tabiatında var olan ketumluğa, mesafeli tutuma, kültürel dünyadan yalıtılmış duruşuna ve herhangi bir akıma, gruba ya da alt gruplara ait olmayı reddetmesine rağmen, yazarın halkın gözündeki değerini güçlendirmiştir. Belki de bu sebeplerden dolayı Buzzati, tanınırlığına rağmen, eserlerindeki özgünlük ve hak ettiği değer konusunda hayattayken hiçbir zaman eleştirmenlerden tam anlamıyla onay görmemiştir. Buna karşılık ölümünden sonra, hem eleştirmenlerin hem de okurların ona olan ilgisi gün geçtikçe artmıştır.

O halde, Buzzati’nin eserleri geçmişte neden büyük ölçüde anlaşılamamış ve günümüzdeki başarısıyla bir bütünlük sergilememiştir? Çünkü Buzzati, içinde bulunduğu çağın çok daha ilerisinde yaşayan bir sanatçıdır.

Buzzati kitaplarını, İtalyan kültür tarihinin belki de en çok ideolojikleştirildiği yıllarda kaleme almıştır. Buna rağmen, yazarın eserlerinde bu tür bir eğilimin izlerine rastlanmaz. Onun eserlerinde siyaset her şeye burnunu sokmaz, cinsiyetçilik yer almaz, dünya ekonomisi ya da sınıf bilincine ilişkin bir görüş sunulmaz. Buzzati’nin eserlerinin antropolojik özünü, bireyin sorumluluklarına dair çarpıcı duyguları, tarihe mal edilmemiş ve edilemeyecek iyi ve kötü kavramlarının değişmez algısı ve ödül ya da ceza beklentisi oluşturur. Bu durum, büyük modernizm mitinin tam aksini ortaya koymaktadır.

Buzzati'yi bir kategoriye dahil etme çabasına girişen eleştirmenlerin huzursuzlukları ve pek de gizlemedikleri rahatsızlıkları tam da buradan kaynaklanmaktadır. Buzzati ile ilgili en çok merak uyandıran ve onun yanlış anlaşılmasına neden olan konulardan biri de yazarın ilham aldığı, kendinden önceki yazarlar ve edebi türlerle ilgilidir. Bu soruya gönülsüzce cevap veren Buzzati, Kafka'dan, masallardan, yeni gotik tarzdan ve Orta Avrupa kültüründen ilham almış olduğundan bahseder. Günümüzde artık yazarın hedef şaşırtan bir taktikle dile getirdiği bu sözlerinin gerçekte ne anlama geldiğini kavramak ve yazarın orijinallliğini bütünüyle keşfetmek mümkündür. Bunda elbette, her şeyi tarihe mal eden, insan ruhunun başından geçen her olayı tarihte yaşanan bir önceki olayla bağdaştıran ve daha da gelişmek için eski ve yeninin bir arada yol alması gerektiğine inanan tarihsel ideolojinin artık krizde olmasının payı hayli büyüktür. Bu bakış açısının dokunulmazlığı ortadan kalkarsa, yazarın ilham kaynaklarıyla ilgili konuşması farklı bir açıdan yorumlanabilir. Buzzati'nin birçok sayfasında Kafka'nın, yeni gotik tarzın, Orta Avrupa kültürünün etkileri elbette vardır; ne var ki bu etkiler, doğrudan yazılmış imalarla değil, tam aksine dolaylı yazılmış, paralel imalar aracılığıyla gözlemlenebilir. Gerek Buzzati gerekse onun kendini yakın hissettiği diğer yazarların her biri, kendi orijinalliklerinin yanı sıra, kaçınılmaz olarak bir parça da tarihsel-kültürel etkilerle o büyük, evrensel yazarlık bilgisi düşüne, modernizmin oyun dışı bıraktığı, ancak yine de insanların kalplerine sözünü etmeyi hiç bırakmadıkları o yüksek metaforlara ulaşmışlardır.

Diğer yandan, Buzzati sayfalarının çoğunda zaman kavramını karmaşıktırıp belirsiz bir zaman dilimi oluşturmuş, anlatımın gücünü ön plana taşıyarak tarihe bağlılık gösteren yaklaşıma dolaylı bir biçimde karşı çıkmıştır. Yazarın ölümünden on yıl sonra, Kasım 1982’de Milano’da düzenlenen bir konferansta Fransız araştırmacı Robert Baudry şu gözlemlerde bulunur: “Buzzati’nin sanatı, hiçlikten ortaya çıkan bir oluşum ya da radikal derecede yeni hikâyeler bütününe ortaya çıkışı değildir. Onun sanat anlayışı, bilinçli olsun ya da olmasın, özellikle köklerini derinlere salmış olan antik çağın geleneksel toprağı İtalya’da, hayal gücünü daima ayakta tutmuş olan efsanelerin günümüze uzanmış halidir.” Buzzati’yi bir kategoriye yerleştirme beceriksizliğini gösteren ve eserlerinde İtalya dışındaki ilham kaynaklarını araştıran İtalyan eleştirmenler karşısında yabancı bir araştırmacının, yazarın İtalyanlığını köklerine kadar ön plana taşıması oldukça dikkate değer bir noktadır.

Geleneksel olarak benimsemiş olduğum postmodernizm tanımı bile birkaç satırla sınırlıdır. İdeolojilerin son bulmasıyla birlikte, ilerlemenin ve Marksizmin neden olduğu krizden kaynaklanan hayal kırıklığının bir sonucu olarak, kültürde istikrarlı bir şekilde nihilizme dönüş eğilimi baş göstermektedir. Bir zamanlar, ilerleme ve Marksizm değiştirilemez değerler olarak görülüyor ve bu değerler yok olursa her şeyin yok olacağına inanılıyordu. Buzzati bu tarz bir kriz hiç yaşamadı, çünkü onun sanatında bahsi geçen bu değerler yer almıyordu. Şahsi ölçütlerden daha doğru, daha üstün bir yasa olduğu gerekçeyle bireyi inatla benzersiz olmaya iten değerlerden bahsedilir-

ken, Buzzati için farklı değerler söz konusuydu, bunlar yaşamla iç içe, yaratıcı değerlerdi.

Buzzati, bir bakıma, kendini nihilizmle, edebi anlamda nihilizmden önce gelen altmışlı yılların o tuhaf neo-avangard tarzıyla kıyaslamıştır. O yıllarda ortaya atılan, insanlara dayatılmaya çalışılan ve birçok insanı etkisi altına alan değerlerden bu kadar bahsettiğim yeter, şimdi konuyu değiştirme vakti. Sonuç olarak kendi tarzına sadık kalan Buzzati, bu dönemi burnu kanamadan atlatmayı başarmıştır. Zaten bu yüzden, o dönem çok “ileri” seviyede görülen eleştiri dünyasında şüpheyle karşılanmış ya da görmezden gelinmiştir.

Ne var ki, Buzzati’nin biçemsel sorunları pek de az sayılmaz. Her şeyden önce, o bir düzyazı ustası değildir, ancak yazı tarzını dile getirdiği durumlara göre ayarlayabilen, biçemsel bir kabiliyete sahiptir. Buzzati yazınının sorunu, hiçbir sorun taşı-mıyor gibi görünmesinden kaynaklanır; onun biçemi herhangi bir akımı takip etmez, bununla birlikte orijinalliğiyle ön plana geçmek gibi bir çaba içine de girmez. Buzzati’nin yazını, anlatılan konuyla bağlantılı olarak şekillenir; böylelikle aynı hikâye içinde, hatta az sayıdaki bazı satırbaşlarında bile yanardöner bir ton göze çarpabilir. Buzzati’nin yazınına daha öz bir kategoriye yerleştirmek gerektiğinde, karşılıklı olarak birbirlerini etki altında bırakan dikkat çekici iki ana kutuptan bahsetmek yerinde olur: Bu kutuplar, bir yanda benzetmelerin, imgelelerin, hatta barok tarzı bir şatafatın da sık sık yer aldığı günlük konuşma dilindeki anlatım ve diğer yanda, metaforların kullanıldığı mecazi anlatım şeklinde tanımlanabilir. Kimi zaman her iki anlatım tarzının da çıkmaza girdiği, kimi zamansa ifade

edilen olaylarla uyumlu bir nitelik sergiledikleri görülür. Bir başka ifadeyle metaforlar anlatımda, yazarın okura kurduğu bir pusu gibi genel çerçeveye hiç beklenmedik bir derinlik kazandırmak için şimşek gibi aniden parlayabilir. Bu bağlamda soğuk ve nesnel bir tasvirin tam aksine, edebi anlamda uyumsuzluktan uzak, ahenkli ve gizemli bir boyutun kapıları aranır. Burada söz konusu olan, bir umudun yansıması olarak yeryüzündeki canlılara duyulan aşk ve merhametle katı bir ah-laki anlayışı, olağandışı bir şeyin beklentisiyle harmanlayan bir yazının biçimsel değişimleridir. Ancak Buzzati'nin edebi üretiminde, kendi fikirlerini ve duygularını dünyaya aşlamak için başvurduğu tipik yöntemlere ilişkin bazı gözlemlerde bulunulmadığı takdirde, mutlak kavramların egemenliğinde kalma riskiyle karşı karşıya kalınabilir. Yazarın sayfalarında sıklıkla başvurduğu yapısal özellik, alışılmadık bir stilin ortaya koyulmasıdır. Ne var ki bu stilin, (sürrealizmde olduğu gibi) asla temelden yoksun bir dış görünümü yoktur ya da (Kafka'da olduğu gibi) umutsuz bir biçimde tartışmaya kapalı ve anlaşılmaz değildir. Tam tersine onun tarzı, bir şeyleri anlamaya yardımcı olan, bir tecrübeye, maceraya yaklaşma anlayışını tamamlayan dördüncü bir boyut değerini taşımaktadır. Tıpkı, oldukça eski bir topluluğu araştırırken –bizim zihinsel yapımıza göre olasılık dışı görüldüğünden– bazı şeylerin vizyonunu değiştirmeye ve geliştirmeye yatkınlıklarının olduğunu fark eden etnologların başına geldiği gibi.

Buzzati, kendi keşifleri ya da hünerleriyle okuru yüzeysel bir biçimde şaşırtma yolunu seçmez; buluşlarını ve sanatını oldukça canlı bir hayal dünyasıyla harmanlar ve bizleri hemen

bu dünyanın içine alır. Amacı, sanatı ve yaratıcılığı aracılığıyla bu dünyanın iç mekanizmasını göstermek, kalbimizin derinliklerinde çalan alarmı duymamızı sağlamak ve her olayın içinde hemen anlaşılamayan, ancak gerçek ve anlamlı, gizli bir yan bulunduğu şüphesini açığa kavuşturmadır. Bilgi arzusundan doğan Buzzati'nin hayal dünyası, salt vicdanla ya da gerçek dışı durumlarla şekillenmez; onun hayal dünyası basit bir biçimde anlam ötesinin arayışı içindedir. Buzzati daima herkesin bildiği gerçek olaylardan yola çıkar; okurdaki şaşkınlık yavaş yavaş, neredeyse hiç farkına bile varmadan, psikolojik olarak kabul edilebilir varsayımlarla kendini gösterir. Hikâyelerindeki kahramanlar sıradan insanlardır; onları saran dünya fantastik bir boyut kazandığındaysa, karakterler de varoluşun arka planındaki gizli olaylarla karşılaşp kendilerini oldukları gibi bu dünyaya bırakırlar. Nasıl ki sayfalarına yazılıp çizilenlerle bir kitap kendinden bir şey kaybetmezse, insan hayatı da başa gelen olaylarla tükenip son bulmaz; bu durum tarihte de böyledir, tıpkı doğa olaylarında da olduğu gibi.

Kâinatın büyük kitabını geleneksel olarak doğru okumanın yolu budur; semboller ya da metaforlar artık salt bireysel aklın yansımaları değil, hemen görülmesi ya da dokunulması mümkün olmayan, ancak er ya da geç ortaya çıkacak olan gerçeğin kendisidir. Bir başka deyişle gerçek, simgesel bir değer kazanmaktadır.

Yaratıcı hayal gücü ve bireysel sezgi aracılığıyla Buzzati bizlere, çöküş içindeki modernitenin bireyi aşağı çeken darbeleri karşısında, varoluş sonsuzluğunun yeniden kazanılmasını sağlayabilecek ruhsal özgürlük patikalarını işaret etmektedir.

Yedi Ulak

Buzzati tarafından 1942’de yayımlanan *Yedi Ulak*, yazarın hikâyelerden oluşan ilk derleme kitabıdır. *Dağların Adamı Bärnabo* ve *Yaşlı Ormanın Gizemi* adlı gençlik romanları fazla ilgi uyandırmamış olsa da, Buzzati efsanesi 1940 yılında yazarın başyapıtı *Tatar Çölü* ile başlar. Dolayısıyla, bu derleme kitap Buzzati efsanesini çoktan tanıyan bir okur kitlesine sunulur ve aynı yıl içinde ikinci baskısını yapar. Bellunolu yazarın edebi hayatında oldukça anlamlı bir boyutu temsil eden derlenmiş hikâyeler dizisi de yolculuğuna başlamış olur.

Derlemeye adını veren ilk hikâye, içeriğindeki belirgin sembollerle *Tatar Çölü*’nün yankılarını devam ettirir. Hikâyenin başkahramanı, krallığının sınırlarını genişletmek için yolculuğa çıkan genç bir prensir. Ülkesinin başkentiyle, hiç durmaksızın gidip gelen yedi ulak aracılığıyla haberleşir; prens uzaklaştıkça her bir ulağın kat ettiği yol uzar ve bir ulağın gelişyle bir diğerrinin gelişi arasındaki süre de gittikçe artar. Prens yolculuğunun sonu gelmez, sınırlar gittikçe daha da uzakta görünür, kim bilir belki de prens bilinmezliklerin ortasında kaybolmuştur. Hesap ortadadır: Henüz yola çıkmış son ulak yeni haberlerle öyle uzun yıllar sonra dönebilecektir ki, prens o zamana kadar çoktan ölmüş olacaktır. Geçip giden yılların tuhaf geometrisiyle, prensin, –tıpkı *Tatar Çölü*’nün başkahramanı Drogo gibi– bilinmeyen ve karşı koyulamayan bir güç tarafından anılarından ve hayatının köklerinden daha da uzaklaşması, sanki kaderin buyruğuymuşçasına, daha inandırıcı ve gizemli bir hale gelir. Yani hikâyedeki metafora göre, kalbimizin gizli

ulakları, řu anki biz ile varlığımızın canlı ve asıl parçası olarak kalacak eski halimiz arasında gidip gelmekte ve ne birine ne de ötekine ayak uydurabilmektedir.

Yedi Ulak, Buzzati'nin 1940'larda henüz tanımadığı bir yazarla, Jorge Luis Borges'le kıyaslanmasına zemin hazırlar. Özünde bütünüyle birbirine *paralel* olan bu benzerlik, Kafka örneğinde Buzzati'de ya da Borges örneğinde Hoffmannsthal'da olduğu gibi, çağdaşlarla birlikte tüm hayalperest büyük yazarların birbirlerini hiç tanımadan kaleme aldıkları efsanelerin, imgelerin ve benzer kurguların, yerin derinliklerindeki ortak köklerine dikkat çekilmesini sağlar. Borges'in sayılara ve matematiksel dizilimlere tutkusu *Yedi Ulak*'ta da göze çarpar; bununla birlikte iki yazar arasındaki muhtemel bağlantılar, sanatlarının en verimli çağında birbirlerini tanımıyor olsalar dahi, daha da öteye gider. Bu bağlantılara hızlıca değinmek gerekirse: her iki yazar için de dünyanın labirenti andıran görüntüsü; olaylar ve kişiler arasındaki tesadüflere ve gizli bağlantılara dikkat çekme; görünüşte farklı ve birbirlerinden tamamen bağımsız olaylar arasında aslında önemli bir simetrinin var olduğu düşüncesi; zaman ve mekân olarak eserlerinde çoğunlukla egzotik ve çok eski bir zaman dilimini tercih etmeleri ve her iki yazarın da doğu masallarının cazibesine duydukları tutku söz konusuydu. Elbette, iki yazar arasında önemli biçimsel farklar da yok değildir; Borges mantıkla desteklediği bilgece oyunlarında çok daha keskin ve ironiktir; gizli kalmış kültürel öğeleri araştıran şık bir entelektüel olmaktan ziyade, bir anlatıcı kimliği taşıyan Buzzati ise keşiflerinde kalbini ve cesaretini ortaya koyar. Bununla birlikte ikisi arasında benzerlikler de

mevcuttur ve bu benzerlikler Buzzati'yi, her bir yazarın çok daha geniş bir ufukta karşı karşıya gelebileceği imaların esareti-
tinden kurtarmaktadır; bununla birlikte bu yargı, tıpkı diğer-
leri gibi, kesintisiz süregelen bir geleneğin sadece bir parçasını
oluşturmaktadır.

Bu derlemenin ortasında yer alan “Ejderhanın Öldürül-
mesi” adlı öykü, Buzzati'nin edebi geleneğinin anlaşılması
için anahtar-öykü niteliğindedir. Hikâyede, hayli detaylı bir
biçimde, dağdaki bir av sahnesi tasvir edilir; tek başına olan
av, kayalıklardan oluşan bir amfiteatr içinde belki de binlerce
yıl kapalı kalmış mitolojik bir yaratık, bir ejderhadır. İnsanlar,
tunçtan topları ve tahta saplı baltalarıyla oldukça iyi silahlan-
mışlardır, ne var ki mücadelenin sonu bir türlü gelmek bilmez,
çünkü sıradışı hayvanın sanki hiç bitmeyen bir yaşam enerjisi
var gibidir. Cellatları ona işkence ederlerken gökyüzüne doğ-
ru vücudundan yoğun bir duman çıkar ve tüyler ürperten bir
çığlık duyulur. Sanki o anda evrensel bir kıyım gerçekleşmiş
gibidir. Bu kıyım iki dünya arasındaki bir mücadelenin, üstün-
lüklerini teknolojiye borçlu olan insanlarla, hayatta kalmaya
çalışan ejderhanın mücadelesinin son perdesidir. Kanlar içinde
kalan yaratık nihayet son nefesini verir, ancak avcılarda neşe-
den eser yoktur, tam aksine, kutsal bir şeye saygısızlık etmiş
gibi hissederler. Grubun lideri, kurbanın son nefesinde yaydığı
dumandan zehirlenerek ölür. Geri kalan herkes üzerlerine bir
lanetin çöktüğünü hisseder.

Buzzati'nin birçok eseri için son derece sembolik ve anlamlı
bir değer taşıyan “Ejderhanın Öldürülmesi” hikâyesinin geçtiği

dönemden başlayarak anahtar bir anlatı niteliği taşır. Her ne kadar genel anlamda Buzzati'nin öykülerindeki zaman dilimi belirsiz olsa da, bu belirsizliğin simgesel bir anlamı vardır. *Tatar Çölü*'nde yer alan birçok unsur, (Zurlini'nin romanı sinemaya uyarlarken Habsburg birliklerinin olduğu sahnelerde mükemmel bir biçimde öngördüğü üzere) atlara binilen, 1800'lerle 1900'ler arasında tarihi bir dönemi akla getirmektedir. *Dağların Adamı Bärnabo* diğer hikâyelere kadar, yazarın başka birçok eserinde de aynı kronolojik belirsizlik mevcuttur. "Ejderhanın Öldürülmesi" adlı öyküde ise ilk satırda, "1902 yılının Mayıs ayında..." ifadesiyle olayların tarihi tam manasıyla açık bir biçimde verilir; bu imanın açıklığı diğer hikâyelerin bıraktığı izlenimi doğrular bir nitelik taşımaktadır. Tarih, tıpkı ideal bir dönem gibi, anlatıda bir tür merkeze işaret eder. Çünkü içinde yaşadığımız zamanla, gizliden gizliye var olmaya devam eden, romanlara özgü masalsı dünya arasındaki (Buzzati kahramanlarıyla burada karşılaşır ve onları eserlerine dahil eder) zaman belirsizdir. Efsanevi bir boyut ile çağdaş, saldırgan ancak geçen yılların bıraktığı vasiyet ve uyarıların ağırlaştığını hissettiği için hâlâ kendine güvensiz bireyin pragmatizmi arasındaki zaman belirsizdir. Hikâyedeki 1902 tarihi de, ejderha türünün son örneğine kadar süregelen mitolojik dünya ile canavarların içimizde yaşamaya devam ettiği günümüz dünyasının kesiştiği zaman kadar, tıpkı bir hiyeroglif gibi, okunaksız ve belirsizdir. Dolayısıyla bu tarih, Buzzati'nin farklı mekânlarda geçen diğer eserleri için de geçerli ve metaforik bir anlama sahiptir, tıpkı çok eski zamanlarda geçen bir olayın günümüz diliyle ifade edilebilen, anlaşılır bir tınlamaya sahip olması gibi. Böylece

şimdiki zaman, ancak geçmişin anaforlarıyla geleceğin öngörülemez, bir o kadar muhtemel değişimlerinin kesişmesi olarak algılandığı sürece anlamını ve canlılığını koruyabilecektir. Bu bağlamda gelecek zaman (*II grande ritratto* adlı romanda ve birçok hikâyede olduğu gibi) bizim aynadaki yansımamız olacaktır.

Hikâyelerden oluşan bu ilk derlemede, Buzzati'nin yazınına dair diğer tipik özellikleri de bulmak mümkün. “Askeri Zarafet” adlı öykü, yazarın milli değerlerle ilgili hassasiyetinin başarılı bir ifadesidir. Bu hikâyede olağanüstü kahramanlıklar sadece yüzeysel olarak değil, tam aksine, ortaya koydukları içsel başkalaşım etkisiyle de yüceltilmektedir. Hakikaten, anlatının en can alıcı bölümünü, Buzzati'nin eserde görülebilir kıldığı sihirli başkalaşım oluşturur: Harekâta çıkmak için özenle hazırlanmış subay ve askerlerin ilerleyişi gitgide tehlikeli ve sonu gelmeyen bir savaşa dönüşür, görüntüleri perişan haldedir, birlikleri dağılır, fakat yine de, masallara özgü dekorlarda olduğu gibi, zamanla olağanüstü bir güzelliğe kavuşurlar.

“Yedi Kat,” Buzzati'nin *Un caso clinico* adıyla muhteşem bir şekilde tiyatroya uyarladığı, hafızalarda yer etmiş bir diğer öyküsüdür. Kısa zamanda tamamen iyileşip oradan ayrılacağı inancıyla bir kliniğe giren, ancak burada durdurulamaz şekilde bir kattan ötekine inen hasta, eserde, içinden sağ çıkılamayan hayat macerasının korkunç bir metaforu olarak belirir. Buzzati'nin diğer eserlerinde olduğu gibi, “Yedi Kat” öyküsünde ölüm, insan varoluşuna aynı anda hem anlam hem de anlamsızlık katan bir olgu niteliğindedir.

Eserin sondan bir önceki hikâyesi “Ölümcül Günah” ise çok büyük bir günah işlediği düşüncesiyle öteki dünyaya giden ve bu sebepten Tanrı’nın huzuruna çıkan çocuk kahramanın yer aldığı saf bir masal havasındadır. Fakat öyküdeki masumiyet, Buzzati’nin bilindik maskelerinden yalnızca biridir. Öyle ki yazar, belki de alçakgönüllülükten, eserlerinde sürekli ortaya çıkan konulardan birine ilk kez değinerek, bu satırlarda saflık maskesini takacaktır. Seçme özgürlüğüyle yaratılmış olmasından dolayı insanın kaçınmadığı iyi ve kötü arasındaki hassas ilişkinin gittikçe daha köklü bir hal aldığı düşüncesiyle bütünleşen derin bir dinsel duygu, yazarın eserlerinde sürekli yer verdiği, ancak eleştirmenlerin çok fazla dikkate almadıkları bir konudur. Buzzati’ye göre suçluluk duygusu bir sorun değil, tam aksine, insanlık onurunu tamamlayan önemli bir parçadır.

Fausto Gianfranceschi

yedi ulak

Babamın krallığının sınırlarını keşfetmek için yollara düşmüş, günden güne yaşadığım şehirden uzaklaşırken oradakilerden daha az haber almaya başlamıştım.

Yolculuğa başladığımda otuzlu yaşlarımın başındaydım. O zamanın üzerinden sekiz yıl geçti. Tam sekiz yıl, altı ay, on beş gün hiç durmadan yürüdüm. Yola çıktığımda, birkaç haftaya kadar krallığın sınırlarına kolaylıkla ulaşmış olacağımı sanıyordum, oysa sürekli yeni insanlar ve yeni kasabalarla karşılaşmaya devam ettim; her yerde benimle aynı dili konuşan, bana tabi olduğunu söyleyen insanlar vardı.

Kimi zaman coğrafyacımın pusulasının çıldırdığını düşündüm, çünkü güneye doğru ilerlediğimizi zannederken belki de sadece kendi etrafımızda daireler çizip duruyor, başkentle aramızdaki mesafeyi bir türlü açamıyorduk; en uç sınır noktasına hâlâ gelmemiş olmamızın en iyi açıklaması buydu.

Yine de zaman zaman kafamı en çok kurcalayan şey böyle bir sınırın var olmadığı, krallığın uçsuz bucaksız olduğu ve ne kadar ilerlersem ilerleyeyim asla sona ulaşamayacağım şüphesiydi.

Belki de çok geç bir zamanda yola koyulmuştum, otuzumu geçmiştim. Arkadaşlarım, ailem, herkes hayatımın en güzel

yıllarını böyle boş bir amaç uğruna harcadığım için bana kahkahalarla gülüyordu. İçlerinden gerçekten çok azı yola çıkmam konusunda benimle hemfikir oldu.

Her ne kadar kaygılardan –şimdikinden çok daha fazla!– arınmış olsam da yolculuk sırasında sevdiklerimle nasıl habereleşeceğim konusunda endişeye kapıldım ve şövalyelerim arasından en iyi yedi tanesini haber getirip götürmeleri için ulak tayin ettim.

Henüz durumun farkında olmadığım, yedi ulak seçerek büsbütün abarttığımı inanıyordum. Fakat zamanla tam tersini, yani bu sayının gülünç bir şekilde az olduğunu anladım; üstelik bu ulaklardan hiçbirisi ne hastalanmış, ne eşkıyaların tuzaklarına düşmüş ne de at üstünde gidip gelmekten yorulmuştu. Seçtiğim yedi ulağın yedisi de karşılığını asla ödeyemeyeceğim bir azim ve bağlılıkla hizmet etti.

Ulakları kolaylıkla ayırt edebilmek için onlara alfabetik sıraya göre isimler verdim: Alessandro, Bartolomeo, Caio, Domenico, Ettore, Federico, Gregorio.

Evden uzak kalmaya alışkın olmadığım için, ulaklardan ilkini yani Alessandro'yu daha seksen fersah kadar yol kat etmişken yolculuğumuzun ikinci gününün akşamında eve gönderdim. Ertesi akşam, iletişimin sürekliliğini sağlamak için ikinci ulağı, sonra üçüncüsünü, daha sonra da dördüncüsünü gönderdim. Yolculuğun sekizinci gününde de Gregorio yola çıktı. İlk ulak hâlâ dönmemişti.

Gecelemek için ıssız bir vadide hazırlık yaptığımız sırada, Alessandro geldi. Umduğu kadar hızlı gidememiş olduğunu öğrendim, oysa oldukça iyi bir atın sırtında, tek başına yolcu-

luk ettiğinden, aynı süre içinde, bizim kat ettiğimizden iki kat fazla yol alabileceğini düşünmüştüm; ne var ki bizden sadece bir buçuk kat fazla yol kat edebilmişti; aynı gün içinde biz kırk fersah ilerlerken, o ancak altmış fersah ilerlemiş, daha fazla yol alamamıştı.

Diğer ulakların da başına aynısı geldi. Yolculuğun üçüncü günü şehre doğru yola çıkan Bartolomeo, on beşinci gün dönebildi; dördüncü gün yola çıkan Caio ancak yirminci gün geri gelebildi. Çok geçmeden, ulağın dönüşünü hesaplamak için o zamana kadar geçen günleri beşle çarpmanın yeterli olacağını anladım.

Başkentten sürekli uzaklaştığımız için, ulakların kat edeceği yol her seferinde artıyordu. Elli günlük bir yürüyüşün ardından, bir ulağın gelişyle bir sonraki arasındaki süre apaçık biçimde uzamaya başladı; önceden konakladığımız yere beş günde bir ulak geldiğini görüyordum, daha sonra bu süre yirmi beş güne çıktı; böylece kentimin sesini gitgide daha az duyar oldum; kimseden tek bir haber almadan haftalar birbirini kovalıyordu.

Yolculuğumuzun altıncı ayında –bu sırada Fasani Dağları’na varmıştık– bir ulağın gelişyle öbürü arasındaki süre tam dört aya çıktı. Ulaklar artık eskimiş haberler getiriyorlardı; verdikleri zarflar hep buruşuktu, hatta getiren kişinin açık havada geçirdiği geceler yüzünden, bazen üstlerinde nemden lekeler oluyordu.

Yol almaya devam ediyorduk. Üstümden geçen bulutların çocukluğumda gördüğüm bulutların tıpkısı olduğuna; uzaklardaki kentin gökyüzünün tepemdeki mavi gökkubbeden

farklı olmadığına; havanın, esen rüzgârın, kuş cıvıltılarının aynı olduğuna boşu boşuna inandırmaya çalışıyordum kendimi. Doğrusu gökyüzü, hava, kuşlar, bulutlar, rüzgâr bana yeni ve farklı geliyordu ve ben kendimi yabancı gibi hissediyordum.

İleri, daha ileri! Ovalarda karşılaştığımız göçebe bana sınırın fazla uzakta olmadığını söylüyordu. Beraberimdeki adamları cesaretlendiriyor, dudaklarında beliren yılgınlık ifadelerini siliyordum. Yola çıkalı tam dört yıl olmuştu, ne uzun bir yorgunluktu. Başkent, evim, babam benden öyle uzakta kalmıştı ki buna neredeyse inanamıyordum. Ulakların peş peşe tekrar ortaya çıkmaları için sessizlik ve yalnızlık içinde artık tam tamına yirmi ay geçiyordu. Zamanla sararmış, ilginç mektuplar getiriyorlardı bana, bu mektuplarda artık anımsamadığım adlar, hiç duymadığım deyimler, anlayamadığım duygular oluyordu. Ulak sadece bir gecelik dinlenmenin ardından ertesi sabah tekrar yola koyularak bizim aksi istikametimize doğru yola çıkıyor ve benim çok önceden hazırlamış olduğum mektupları kente götürüyordu.

Böylece sekiz buçuk yıl geçti. Çadırımda tek başıma yemeğimi yediğim bir akşam Domenico içeri girdi, yorgunluktan bitkin olmasına rağmen yine de gülümsüyordu. Neredeyse yedi yıldır onu hiç görmemiştim. Fazlasıyla uzun olan bütün bu süre boyunca, hiç açmak istemediğim mektup tomarını bana getirebilmek için sürekli çayırılar, ormanlar ve çöller aşmış, kim bilir kaç kez at değiştirmişti. Şimdi uyumaya gitti, yarın şafak sökerken tekrar yola çıkacak.

Son kez yola çıkacak. Hesapladım, her şey yolunda giderse, şimdiye kadarki hızımla yola devam edebilirsem, o da kendi

hızıyla ilerlerse, Domenico'yu otuz dört yıldan önce göremeyeceğim. O zaman yetmiş iki yaşında olacağım. Ne var ki, kendimi şimdiden yorgun hissetmeye başladım, muhtemelen ölüm çok daha önce gelip beni bulacak. Yani, onu bir daha hiç göremeyeceğim.

Otuz dört yıl sonra (daha doğrusu çok daha önce), Domenico hiç beklemediği bir anda benim konaklama yerimdeki ateşi görecek ve bu süre boyunca neden bu kadar az ilerlediğimi kendi kendine soracak. Tıpkı bu akşam olduğu gibi, cesur ulak, elinde yılların sararttığı, artık eski bir zamana ait anlamsız haberlerle dolu mektuplarla çadıra girecek ama başucumda, ellerinde meşalelerle bekleyen iki asker, yer yatağında kıpırtısız, ölü bedenimi görünce eşikte duraklayacak.

Yine de git yoluna Domenico, sakın bana acımasız olduğumu söyleme! Son selamımı götür doğduğum kente. Sen, bir zamanlar benim de ait olduğum o dünyayla aramda kalan tek bağsın. Son gelen haberlerden birçok şeyin değiştiğini, babamın öldüğünü, tahta ağabeyimin geçtiğini, benim kaybolduğuma inandıklarını, eskiden altında oynadığım meşe ağaçlarının olduğu yere yüksek taş saraylar yapıldığını öğrendim. Yine de orası hâlâ benim eski vatanım.

Sen benim onlarla son bağımsın, Domenico. Bir yıl sekiz ay sonra, Tanrı izin verirse, bana ulaşacak olan beşinci ulak Ettore bir daha yola çıkmayacak, çünkü artık dönebilecek zamanı olmayacak. Senden sonrası sessizlik, ey Domenico, yeter ki arzuladığım o sınıra sonunda ulaşayım. Fakat ne kadar ilerlersem, sınırın aslında hiç var olmadığına inancım o kadar artıyor.

DINO BUZZATI

YEDİ ULAK

1942 yılında yayımlandığında okurlar ve edebiyat eleştirmenleri tarafından beğeniyle karşılanan *Yedi Ulak*, Dino Buzzati'nin kendi öykülerinden derlediği ilk seçki.

Buzzati *Yedi Ulak*'ta edebiyatının en tipik unsurlarını açığa çıkarırken, sıradan insanların dünyasını, yabancılaşmayı, melankoliyi ve bürokrasiyi ele alıyor; bu motifler üzerine söylenmiş her şeyi başka türlü dile getiriyor. Her öyküde yarattığı fantastik atmosferle zamandan bağımsız bir gerçekçiliğe ulaşan yazar, kendine özgü mizah anlayışıyla insanın çağlar boyu süregelen ahmaklığına dikkat çekerken, yaşamı yeniden sorgulama gereği uyandırıyor.

"Gelecek kuşaklar tarafından asla unutulmayacak isimler vardır. Ve bu isimlerden biri elbette Dino Buzzati'dir."

JORGE LUIS BORGES

delidolu.com.tr
f t i delidolukitap

ISBN: 978-605-2349-05-2

9 786052 349052